CODE | Expertisecentrum Lessius
Jozef De Bomstraat 11 | BE-2018 Antwerpen
tel. + 32 (0)3 241 08 09 | code@lessius.eu | www.codelessius.eu

In deze nieuwsbrief …

CODE is het expertisecentrum van Lessius voor taalvaardigheid en problemen op vlak van communicatie en ontwikkeling.

Expertisegebieden zijn:

- Leerstoornissen (dyslexie en dyscalculie)
- Ontwikkelingsstoornissen (bij aanvang met focus op ADHD)
- Taal en leren (taal- en leerstoornissen in een meertalige context - taalvaardigheid)

Met deze nieuwsbrief willen we de directie, zorgcoördinatoren, leerkrachten en CLB-medewerkers informeren over:

- Misvattingen die leven over de taalontwikkeling bij meertalige kinderen;
- De werking en het aanbod van CODE.

Misvattingen over de taalontwikkeling bij meertalige kinderen

Uit verschillende nieuwsberichten blijkt dat het aantal anders- of meertalige kinderen in de Vlaamse basisscholen toeneemt. Een goed inzicht in het proces van vreemde taalverwerving is noodzakelijk om deze kinderen op een goede manier te kunnen begeleiden. Toch leert onze ervaring dat er nog steeds heel wat misvattingen bestaan over de taalontwikkeling bij meertalige kinderen. In deze nieuwsbrief willen wij dan ook vaak voorkomende foutieve ideeën weerleggen en implicaties voor de praktijk bespreken.

Misvatting 1: "Tweetalige kinderen hebben altijd een beperktere woordenschat dan eentalige"

Deze stelling klopt als we slechts één taal in rekening brengen. Een meertalig kind zal in het Nederlands inderdaad een beperktere woordenschat bezitten in vergelijking met zijn Nederlandstalige klasgenoten. Wanneer het aantal gekende woorden in beide talen echter wordt samengeteld, blijken meertalige kinderen een even grote woordenschat te hebben als eentalige leeftijdgenoten. Tweetalige kinderen hebben niet altijd vertaalequivalenten voor elk woord dat ze kennen in één taal omdat ze woorden leren in een bepaalde omgeving en context.

Deze bevindingen hebben belangrijke implicaties voor de afname en interpretatie van woordenschattests. Meertalige kinderen zullen immers meestal zwakker scoren op gestandaardiseerde tests. Daarom is het aangewezen om woordenschatkennis steeds na te gaan in beide talen.

Misvatting 2: "Het door elkaar gebruiken van talen moet vermeden worden"

In de literatuur wordt het door elkaar gebruiken van talen binnen eenzelfde of opeenvolgende uitingen ook wel codewisseling genoemd. Codewisseling is een typisch en normaal verschijnsel in het taalgebruik van meertalige kinderen en moet dus zeker niet vermeden worden. Er zijn meerdere oorzaken voor:

- Opvullen van leemtes
  Zoals hierboven aangehaald hebben meertalige kinderen niet steeds een equivalent voor elk woord in elke taal. Wanneer ze een bepaald woord niet kennen in de ene taal zullen ze een gekend woord van de andere taal gebruiken. Daarnaast komt het voor dat sommige woorden niet bestaan in de ene taal, maar wel in de andere.
- Pragmatische functie
  Codewisseling treedt eveneens op omwille van het pragmatische effect: om te benadrukken wat

de kinderen willen zeggen, om te protesteren of om anderen na te doen.

- Sociale functie
  In sommige gemeenschappen is codewisseling een uiting van een tweeledige (of tweetalige) identiteit. Het is dan een verschijnsel dat algemeen aanvaard wordt en vaak voorkomt.

Misvatting 3: "Kinderen met een specifieke taalstoornis kunnen niet tweetalig worden"

Kinderen met een specifieke taalstoornis tonen steeds tekorten in hun expressieve of receptieve taalvaardigheden. Dit impliceert niet dat zij geen tweede taal kunnen verwerven. De moeilijkheden zullen echter wel optreden in beide talen. Tweetalige kinderen met een specifieke taalstoornis verwerven de talen bovendien aan een gelijkaardig tempo als eentalige kinderen met eenzelfde probleem.

Bronvermelding
Genesee, F., Paradis, J., Crago, M. (2004). *Dual Language Development & Disorders. A Handbook on Bilingualism & Second Language Learning.* Baltimore: Paul H. Brookes Publishing CO.
Schraeyen, K. (2009). *Meertalige kinderen met communicatiestoornissen.* 【Niet uitgegeven cursus】. Antwerpen: Lessius.

Cel Taal en Leren: activiteiten in de kijker

Diagnostiek

CODE staat in voor een **verantwoorde diagnostiek van taal- en leerstoornissen bij meertalige kinderen, jongeren en (jong)volwassenen**. Tijdens het diagnostisch onderzoek richten we ons zowel op het Nederlands als op de thuistaal. Uiteindelijk doel is het opstellen van een sterkte-zwakteanalyse en advies op maat.

Voor een aanmelding of meer informatie kan u ons bereiken op het telefoonnummer 03/241 08 09.

Begeleiding

Momenteel werkt de expertisecel Taal en Leren een **informatiebrochure** uit **voor ouders en hulpverleners over taalverwerving bij meertalige kinderen**. Hierin zal het proces van taalverwerving bij simultane en successieve taalverwerving besproken worden. Daarnaast komt een aantal misvattingen aan bod zoals beschreven in deze nieuwsbrief. Verwacht wordt dat deze brochures beschikbaar zijn eind juni 2011.

Voor meer informatie hierover kan u terecht bij de medewerkers van Taal en Leren: Charlotte Mostaert en Eline Liekens, eveneens op het telefoonnummer 03/241 08 09 of via e-mail op code@lessius.eu.

Andere activiteiten van CODE

Cel Leerstoornissen

De cel Leerstoornissen biedt een breed gamma aan **vormingen**, onder meer voor leerkrachten en leerlingbegeleiders die in contact komen met leerlingen met dyslexie en/of dyscalculie. Deze vormingen kunnen ook op maat worden aangepast. Voor meer informatie hierover kan u terecht op www.codelessius.eu of bij Ellen.Meersschaert@lessius.eu.

Ook deze zomer worden **workshops** aangeboden aan dyslectische studenten uit het secundair of hoger onderwijs. In deze workshops leren de studenten een eigen studiemethode ontwikkelen, aangepast aan hun specifieke lees- en/of spellingmoeilijkheden. Voor meer informatie kan u terecht op www.codelessius.eu of bij Annelies.Aerts@lessius.eu.

Cel Gedrags- en Ontwikkelingsstoornissen

De cel Gedrags- en Ontwikkelingsstoornissen (GO) werkt aan een diagnostisch volgtraject voor (jong)volwassenen met ADHD. Dit volgtraject wil het klinisch werkveld aangrijpingspunten bieden voor een betrouwbare en valide diagnostiek en gerationaliseerde advies- en hulpverlening.

Om het aanmelden en doorverwijzen te optimaliseren was er binnen de hulpverlening nood aan een degelijke informatiebron. Hiertoe ontwikkelde GO een online beschikbare **sociale kaart ADHD** met een expliciete focus op het leeftijdsspecifiek (kind, adolescent, volwassene), gedetailleerd aanbod van diagnostiek en behandeling van ADHD in Vlaamse voorzieningen. De kaart is te consulteren op www.codelessius.eu/desocialekaartADHD.